

شيوه‌نامه اجرائی آيين‌نامه آموزشی - پژوهشی

دوره کارشناسی ارشد ناپيوسته

این شیوه‌نامه اجرایی به استناد آیین‌نامه‌ی آموزشی دوره‌ی کارشناسی ارشد ابلاغی به شماره‌ی ۱۶۲۹۰۲/و مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مصوبه‌های شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر و با بهره‌گیری از نظرات اساتید دانشگاه، به‌منظور ایجاد وحدت رویه در برگزاری دوره‌ی کارشناسی ارشد در سطح دانشگاه تدوین شده است. مصوبه‌های شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در متن تحت عنوان "تبصره الحاقی" ارائه شده‌اند.

بخش اول: شرایط عمومی و اهداف

ماده ۱. هدف

تعیین چهارچوب قانونی برای اجرای صحیح دوره‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته در تمامی زیر نظام‌های آموزش عالی

ماده ۲. تعاریف

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. موسسه: هر یک از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تأسیس از وزارت هستند.
- تبصره الحاقی ۱: در این شیوه‌نامه منظور از موسسه، دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر است که در ادامه صرفاً با واژه‌ی «دانشگاه» معرفی خواهد شد.
۳. آموزش رایگان: تسهیلاتی قانونی که به‌موجب آن دانشجویان می‌توانند بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل کنند.
۴. دانشجو: فردی که در یکی از دوره‌های تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته برابر ضوابط، پذیرفته‌شده، ثبت‌نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. دانش‌آموخته: فردی که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده است.
۶. مرخصی تحصیلی: مدت‌زمان مشخصی که دانشجو، برابر ضوابط معین، به‌طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۷. **انصراف تحصیلي:** فرایندی که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.
۸. **حضور:** شیوه‌ای از آموزش است که دانشجو در آن، تمام تحصیل خود را به صورت چهره به چهره و تمام وقت به انجام می‌رساند.
۹. **غیرحضور:** شیوه‌ای از آموزش است که حضور فیزیکی دانشجو در تمام طول تحصیل الزامی نیست.
۱۰. **نیمه‌حضور:** شیوه‌ای از آموزش است که بخشی از آن به صورت حضور و بخشی از آن به صورت غیرحضور انجام می‌شود.
۱۱. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیئت‌علمی دارای مدرک دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پروژه پایان‌نامه و یا رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیئت‌علمی **دانشگاه** یا خارج از آن (با مجوز **دانشگاه**) انتخاب می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۲:** در این شیوه‌نامه منظور از عبارت «استاد راهنما»، استاد راهنمای اول است؛ مگر اینکه به روشنی عبارت «استاد راهنمای دوم» ذکر شده باشد.
۱۲. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت‌علمی است که مسئولیت مشاوره را در انجام پروژه پایان‌نامه و یا رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیئت‌علمی **دانشگاه** و یا متخصصان خارج از **دانشگاه** انتخاب می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۳: متخصص حرفه‌ای:** یک فرد صاحب‌نظر یا کارشناس با تجربه غیر عضو هیئت‌علمی است که دارای مهارت و شایستگی حرفه‌ای با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** باشد.
- **تبصره الحاقی ۴: کمیته‌ی راهبری پایان‌نامه:** شامل استاد/اساتید راهنما و استاد/اساتید مشاور که مسئولیت هدایت علمی پایان‌نامه دانشجو در دوره‌ی کارشناسی ارشد را مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب بر عهده دارند.
۱۳. **مدرس:** فردی که به آموزش و مهارت‌آموزی در **دانشگاه** به صورت تمام‌وقت، نیمه‌وقت یا پاره‌وقت اشتغال دارد.
۱۴. **برنامه‌ی درسی:** مجموعه به‌هم‌پیوسته‌ای از دروس و فعالیت‌های هر رشته‌ی تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می‌کند.
۱۵. **واحد درسی:** مقدار مفاهیم یا مهارت‌هایی که برای فراگیری دانشجو در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می‌شود. هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت،

کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی و طبق برنامه‌ی درسی مصوب اجرا می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۵: سمینار/موضوع ویژه:** یک عنوان درسی آموزشی و بخشی از برنامه‌ی درسی مصوب برخی از دوره‌های کارشناسی ارشد است که در آن دانشجوی با راهبری عضو هیئت‌علمی (مدرس درس)، در یک زمینه‌ی تخصصی پژوهش می‌کند و برآیند آن را به شیوه نوشتاری (گزارش علمی) یا گفتاری (ارائه در کلاس) ارائه می‌دهد.

۱۶. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد علمی دانشگاه متشکل از تعدادی عضو هیئت‌علمی است که دارای تخصص مشترک در یک رشته‌ی علمی هستند.

۱۷. **درس جبرانی:** درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجوی، ضروری است.

• **تبصره الحاقی ۶:** این تعریف شامل درس‌های با عنوان‌های "کمبود" و "پیش‌نیاز" نیز هست.

۱۸. **رشته‌ی تحصیلی:** یک برنامه‌ی آموزشی است که با محتوا و روش‌شناسی خاص، در قالب برنامه‌ی درسی اجرا می‌شود.

۱۹. **دوره‌ی کارشناسی ارشد:** یک دوره‌ی تحصیلی که پس از دوره‌ی کارشناسی آغاز می‌شود و حداقل شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.

۲۰. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه‌ای که محتوای برنامه درسی مربوط به آن علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر پایان‌نامه نیز می‌باشد.

۲۱. **شیوه آموزشی:** شیوه‌ای است که دانشجوی پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان‌نامه، دانش‌آموخته می‌شود.

۲۲. **نیمسال تحصیلی:** هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.

۲۳. **پایان‌نامه:** بخشی از شیوه آموزشی-پژوهشی است که در یک زمینه‌ی مشخص رشته‌ی تحصیلی و با راهنمایی استاد راهنما انجام می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۷:** در پایان‌نامه، دانشجوی موضوع یا پرسشی را بررسی می‌کند و از راه تجزیه و تحلیل، یا تجربه‌ی عملی و یا آزمایشی به آن پاسخ می‌دهد. پایان‌نامه با راهنمایی استاد راهنما و براساس شیوه‌نامه‌ی نگارش مصوب دانشگاه، نگارش و تدوین می‌شود. پایان‌نامه با عنوان و محتوای تکراری پذیرفته نیست و دانشجوی باید پایان‌نامه را با موضوع و محتوای ارزشمند علمی نگارش کند.

۲۴. هیئت داوران: اعضای هیئت علمی هستند که برای ارزیابی پایان نامه دانشجو در دوره‌ی کارشناسی ارشد مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

ماده ۳. شرایط ورود به دوره

- داشتن صلاحیت‌های عمومی ورود به دوره برابر ضوابط.
 - دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره‌ی کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تأیید وزارت.
 - قبولی در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق مقررات مصوب وزارت.
- تبصره الحاقی ۱: پذیرش دانشجو تحت عنوان استعدادهای درخشان، براساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش دانشجوی خارجی براساس مصوبات مراجع تعریف شده از سوی وزارت انجام می‌شود.
 - تبصره الحاقی ۲: دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه‌ها و موسسه‌های معتبر آموزش عالی خارج از کشور می‌تواند براساس آیین نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل مصوب وزارت به دانشگاه انتقال یابد.

بخش دوم: قوانین و مقررات آموزشی

ماده ۴. آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی است.

تبصره: دانشگاه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه‌ی درسی مصوب را با رعایت ضوابط برای دانشجویان خارجی و یا دوره‌های بین‌المللی به زبان غیرفارسی ارائه نماید.

- تبصره الحاقی ۱: دانشجویان دوره‌های مشترک بین‌المللی می‌توانند پایان نامه خود را به زبان انگلیسی تدوین و ارائه دهند.
- تبصره الحاقی ۲: در صورت درخواست واحدهای آموزشی در خصوص ارائه‌ی برنامه‌ی درسی مصوب به زبان غیرفارسی برای دانشجویان خارجی، لازم است موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب شود.

ماده ۵: دانشگاه موظف است برنامه‌ی آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را برای دوره‌ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی دانشجو پذیرفته است، اجرا کند.

- تبصره الحاقی ۱: در صورت تغییر سرفصل دروس (به‌روزدن یا هرگونه تغییر) گروه‌های آموزشی موظف به اجرای سرفصل جدید در اولین سال تحصیلی هستند. با توجه به این که تغییر سرفصل‌ها ممکن است پس از

برنامه‌ریزی درسی گروه‌های آموزشی ابلاغ شود، گروه‌های آموزشی می‌توانند با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر با یک سال تأخیر اقدام به اجرای سرفصل جدید نمایند.

ماده ۶: مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی کارشناسی ارشد، دو سال (چهار نیمسال) است.

تبصره: در صورتی که دانشجوی مشمول آموزش رایگان در مدت مقرر دانش‌آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات تحصیلی در نیمسال اول به صورت رایگان و در نیمسال دوم با دریافت هزینه طبق تعرفه‌ی مصوب دانشگاه انجام می‌شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش‌آموخته نشود، از ادامه تحصیل محروم است.

- **تبصره الحاقی ۱:** افزایش سنوات تحصیلی دانشجویان مشمول آموزش رایگان، در نیمسال پنجم به صورت رایگان و در نیمسال ششم با دریافت هزینه‌ی معادل شهریه‌ی شبانه همان ورودی انجام می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۲:** افزایش سنوات تحصیلی برای نیمسال پنجم، ضمن رعایت ضوابط آموزشی، منوط به تصویب پیشنهادی (پروپوزال) پایان‌نامه است.
- **تبصره الحاقی ۳:** افزایش سنوات موضوع تبصره ماده ۶ برای نیمسال‌های پنجم و ششم با تصویب شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده انجام می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۴:** در شرایط خاص، با درخواست دانشجو، تأیید استاد راهنما و ارائه‌ی دلایل توجیهی و مستندات مربوطه، پرونده‌ی دانشجو برای تمدید سنوات بیشتر (نیمسال ۷ و بعد از آن) و ادامه‌ی تحصیل به شورای تحصیلات تکمیلی و شورای بررسی موارد خاص **دانشگاه** ارجاع می‌شود. لازم به ذکر است که این تمدید سنوات با دریافت هزینه طبق تعرفه مصوب **دانشگاه** انجام می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۵:** نظارت بر اجرای صحیح و رعایت طول دوره‌ی تحصیلی و اطلاع‌رسانی به دانشجویان، قبل از اتمام طول دوره‌ی تحصیلی بر عهده‌ی گروه آموزشی و دانشکده مربوطه است. اطلاع‌رسانی به دانشجو در خصوص افزایش سنوات از طریق نامه، تماس تلفنی و یا دیگر روش‌های پیام‌رسانی قابل انجام است.
- **تبصره الحاقی ۶:** افزایش سنوات برای دانشجویان مشمول گذراندن خدمت سربازی منوط به احراز شرایط دریافت سنوات ارفاقی سازمان نظام‌وظیفه (گذراندن حداقل ۱۸ واحد درسی) است.

ماده ۷: تعداد واحدهای درسی در دوره کارشناسی ارشد حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است که

از این تعداد، در شیوه آموزشی- پژوهشی ۴ تا ۶ واحد مربوط به پایان‌نامه و مابقی به صورت واحدهای آموزشی است.

تبصره: دانشجو در هر نيمسال تحصيلي لازم است حداقل ۸ و حداکثر ۱۴ واحد درسي انتخاب کند. دانشجو در آخرين نيمسال تحصيلي از شرط اخذ حداقل واحد آموزشي معاف است.

• **تبصره الحاقی ۱:** به منظور تحقق نظم آموزشي و مديريت بهينه‌ي سنوات تحصيلي دانشجويان، گروه‌هاي آموزشي موظف هستند تمام واحدهاي درسي را در دو نيمسال و در صورت ضرورت در سه نيمسال تحصيلي ارائه دهند.

• **تبصره الحاقی ۲:** دانشجو در هر نيمسال ملزم به ثبت نام و انتخاب واحد براساس تقويم آموزشي دانشگاه است. بديهي است عدم ثبت نام و انتخاب واحد در موعد مقرر و يا عدم درخواست مرخصي تحصيلي براي آن نيمسال، به عنوان "عدم مراجعه" تلقی می شود و دانشجو از ادامه تحصيل محروم و "اخراج آموزشي" خواهد شد.

• **تبصره الحاقی ۳:** در صورت عدم انتخاب واحد دانشجو در هر نيمسال، وضعيت تحصيلي دانشجو «عدم مراجعه» شناخته شده و دانشكده‌ي مربوطه پس از اتمام مهلت حذف و اضافه (براساس تقويم آموزشي دانشگاه) در هر نيمسال، موظف به معرفي اين دانشجويان به مديريت تحصيلات تکميلي دانشگاه هستند.

• **تبصره الحاقی ۴:** دانشجويی که به دليل «عدم مراجعه» از ادامه‌ي تحصيل محروم شده است، بايد درخواست «بازگشت به تحصيل» خود را به همراه دلایل توجيهي براي عدم مراجعه به گروه آموزشي ارائه دهد. تصميم گيري در مورد درخواست «بازگشت به تحصيل» بر عهده‌ي شوراي بررسي موارد خاص دانشگاه است.

ماده ۸: چگونگی و ترتيب ارائه دروس هر دوره‌ي تحصيلي یک رشته و يا گرايش با رعايت پيش نياز هر درس طبق برنامه درسي مصوب، بر عهده‌ي گروه آموزشي است.

• **تبصره الحاقی ۱:** مدرس دوره‌ي کارشناسي ارشد بايد از بين اساتيد دانشگاه انتخاب شود و داراي مدرک دکتری (با حداقل مرتبه‌ي علمي استادياري) و حداقل یک نيمسال سابقه‌ي تدريس دروس نظري در دوره‌ي کارشناسي باشد. در شرايط خاص و به درخواست گروه آموزشي همراه با ارائه دلایل و مستندات و تأييد شوراي تحصيلات تکميلي دانشگاه، می توان از اساتيد دانشگاه با مرتبه‌ي علمي مربي و يا از مدرسان مؤسسات آموزشي معتبر زيرمجموعه وزارت علوم (با حداقل مرتبه‌ي علمي استادياري) يا اساتيد برجسته خارج از کشور استفاده کرد.

ماده ۹. تعداد واحدهاي دروس جبراني به تشخيص گروه آموزشي حداکثر ۱۲ واحد است.

• **تبصره الحاقی ۱:** چنانچه رشته‌ی تحصیلی دوره‌ی کارشناسی دانشجوی با رشته‌ی تحصیلی دوره‌ی کارشناسی ارشد وی مرتبط نباشد، به تشخیص شورای گروه آموزشی، دانشجوی ملزم به گذراندن تعدادی از دروس کارشناسی (براساس سرفصل) تحت عنوان دروس جبرانی است.

تبصره ۱: کسب نمره قبولی ۱۲ در دروس جبرانی، الزامی است؛ ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجوی محاسبه نمی‌شود و هزینه‌ی این دروس طبق تعرفه مصوب دانشگاه از دانشجوی دریافت می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۲:** هزینه‌ی دروس جبرانی معادل شهریه‌ی شبانه همان ورودی از دانشجوی دریافت می‌شود.

تبصره ۲: زمان استفاده‌شده برای دروس جبرانی در سقف سنوات تحصیلی دانشجوی محاسبه نمی‌شود.

• **تبصره الحاقی ۳:** دروس جبرانی باید در نیمسال اول و یا حداکثر در نیمسال دوم و قبل از دروس عملی توسط گروه آموزشی و با تأیید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ارائه شود.

• **تبصره الحاقی ۴:** برای ارائه‌ی هم‌زمان واحدهای آموزشی و جبرانی در هر نیمسال تحصیلی بیش از تعداد واحدهای مجاز (تبصره ماده ۷) مجوز شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** باید کسب شود.

• **تبصره الحاقی ۵:** به ازای گذراندن ۶ تا ۱۲ واحد جبرانی یک نیمسال به سنوات آموزشی دانشجوی اضافه می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۶:** فهرست دروس جبرانی باید در برنامه‌ی درسی مصوب گروه آموزشی، تأیید و ثبت شده باشد. هرگونه تصمیم‌گیری خارج از ضوابط و مقررات یادشده برای دروس جبرانی، در اختیار شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** است.

ماده ۱۰: در موسسه‌های آموزش عالی دولتی، آموزش رایگان برای هر دانشجوی، در دوره‌ی کارشناسی ارشد صرفاً یک‌بار امکان‌پذیر است.

تبصره: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه یا عدم کسب نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد آن درس، موظف به پرداخت هزینه‌ی درس مربوط مطابق تعرفه‌ی مصوب دانشگاه است.

• **تبصره الحاقی ۱:** هزینه‌ی دروس حذف‌شده معادل شهریه‌ی شبانه همان ورودی از دانشجوی دریافت می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۲:** شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** مرجع تصمیم‌گیری در رابطه با موجه‌بودن دلایل حذف درس است.

ماده ۱۱: تحصیل هم‌زمان در دوره‌ی کارشناسی ارشد در موسسه‌ها (اعم دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

• **تبصره الحاقی ۱:** تحصیل در دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته دانشگاه، تمام‌وقت است و پذیرفته‌شدگان موظف هستند که طبق برنامه‌های آموزشی و پژوهشی ارائه‌شده از طرف گروه آموزشی و یا استاد راهنما، در دانشگاه حضور فعال داشته و به انجام برنامه آموزشی و پژوهشی خود اقدام نمایند.

ماده ۱۲: برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره‌ی تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه‌ی اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و غیره طبق شیوه‌نامه‌ی اجرایی مصوب دانشگاه انجام می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۱:** برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره‌ی چگونگی زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، اعلام و ثبت نمره، تاریخ تجدیدنظر و سایر موارد آموزشی مطابق تقویم کلی آموزشی مصوب دانشگاه (ابلاغی از سوی معاونت آموزشی دانشگاه در هر نیمسال) انجام می‌شود. کلیه دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها ملزم به رعایت ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغ‌شده از سوی معاونت آموزشی دانشگاه هستند.

• **تبصره الحاقی ۲:** در شرایط اضطراری و وقوع حوادث غیرمترقبه، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره‌ی چگونگی تشکیل کلاس‌ها بر عهده‌ی شورای آموزشی دانشگاه است.

ماده ۱۳: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس از سوی مدرس آن درس و براساس حضور و فعالیت دانشجو در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مستمر و پایانی برای دروس نظری در طول و پایان هر نیمسال انجام می‌شود و بر مبنای عددی از صفر تا بیست قابل محاسبه است.

• **تبصره الحاقی ۱:** فعالیت‌های پژوهشی مانند نگارش مقاله یا ترجمه فصلی از کتاب، نمی‌تواند بخشی از ارزشیابی و نمره درس در بازه‌ی صفر تا بیست باشد.

ماده ۱۴: حضور دانشجو در تمام جلسات درس الزامی است.

تبصره ۱: اگر دانشجو در طول نیمسال تحصیلی در یک درس بیش از سه جلسه یا در جلسه‌ی امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، نمره آن درس صفر و در صورت تشخیص موجه‌بودن غیبت از سوی دانشگاه، آن درس حذف می‌شود.

تبصره ۲: در صورتی که واحدهای انتخابی یا باقی‌مانده‌ی دانشجو در پایان هر نیمسال به تشخیص دانشگاه، بنا به دلیل موجه و خارج از اراده‌ی دانشجو به کمتر از ۸ واحد درسی برسد، در این صورت این نیمسال به‌عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود، اما میانگین نمرات این نیمسال در مشروط‌شدن دانشجو بی‌تأثیر است.

- **تبصره الحاقی ۱:** شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** مرجع تصمیم‌گیری در رابطه با تبصره‌های ۱ و ۲ است.
- **تبصره الحاقی ۲:** تشخیص موجه‌بودن غیبت در جلسه‌ی امتحان با ارائه مدارک مستند حداکثر سه روز کاری پس از تاریخ امتحان مذکور، بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** خواهد بود.
- **تبصره ۳:** نحوه‌ی حضور دانشجو در جلسات کلاس درس در دوره‌های نیمه‌حضور و غیرحضور طبق شیوه‌نامه‌ی مصوب **دانشگاه** انجام می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۳:** شیوه‌نامه‌ی مصوب برای اجرای دوره‌های نیمه‌حضور و غیرحضور توسط شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** ارائه می‌شود.

ماده ۱۵: در شرایط خاص، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید دانشگاه قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است.

- **تبصره الحاقی ۱:** حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی (حذف‌ترم) با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** تا دو هفته قبل از شروع امتحانات، با احتساب در سنوات تحصیلی، امکان‌پذیر است. دانشجو باید درخواست کتبی خود را (همراه با ارائه مستندات و موافقت گروه آموزشی) برای ارجاع به مدیریت تحصیلات تکمیلی **دانشگاه**، به معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه دهد.
- **تبصره الحاقی ۲:** دانشجو می‌تواند در صورت اضطرار (با ارائه مستندات و موافقت گروه آموزشی)، تا دو هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال صرفاً یک درس نظری را با تأیید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده حذف کند؛ به شرط آنکه تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر از ۸ واحد نشود.
- **تبصره الحاقی ۳:** با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه**، دانشجو می‌تواند فقط یک نیمسال از مرخصی و یا حذف‌ترم با احتساب در سنوات تحصیلی، استفاده کند. پیامدهای ناشی از این درخواست بر عهده‌ی دانشجو است.

ماده ۱۶: حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است.

تبصره ۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس، نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو، فقط ثبت و باقی می‌ماند؛ اما این نمره‌ها در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

• **تبصره الحاقی ۱:** چنانچه نمره دانشجو در یک درس اختیاری کمتر از ۱۲ باشد، امکان انتخاب درس دیگری براساس برنامه آن دوره و با موافقت گروه آموزشی وجود دارد. در این صورت نمره درس اول در کارنامه بی‌اثر می‌شود.

تبصره ۲: گذراندن دروس با استفاده از تبصره ۱، مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند.

تبصره ۳: تسهیلات تبصره ۱ شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۱۷: چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، دانشجو در آن

نیمسال مشروط تلقی می‌شود.

تبصره: دانشجویی که دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب مشروط شود، از تحصیل محروم می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۱:** دانشجویی که به دلیل این تبصره از تحصیل محروم شده است، می‌تواند درخواست بازگشت به تحصیل خود را به همراه مستندات مربوطه به گروه آموزشی ارائه دهد.

ماده ۱۸: دانشجو می‌تواند با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره: بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی مانند مرخصی زایمان، مرخصی پزشکی در صورت تأیید پزشک معتمد دانشگاه، مأموریت همسر یا والدین، بدون احتساب در سنوات تحصیلی در اختیار دانشگاه است.

• **تبصره الحاقی ۱:** بررسی مصادیق تبصره ماده ۱۸ بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

• **تبصره الحاقی ۲:** دانشجوی متقاضی تا دو هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی، باید درخواست مرخصی تحصیلی خود را به گروه آموزشی تحویل دهد. در صورتی که استاد راهنمای دانشجو تعیین شده باشد، کسب موافقت وی الزامی است.

ماده ۱۹: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی تسلیم کند. دانشجوی مجاز است فقط برای یک‌بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیراین صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

تبصره: تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل، بر عهده‌ی دانشگاه است.

- تبصره الحاقی ۱: بررسی مصادیق تبصره ماده ۱۹ بر عهده‌ی شورای بررسی موارد خاص دانشگاه است.
- تبصره الحاقی ۲: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل و یا بازگشت به تحصیل باید درخواست خود را به صورت کتبی همراه با ارائه‌ی دلایل توجیهی به معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه نماید.
- تبصره الحاقی ۳: دانشجوی منصرف از تحصیل باید به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل نماید. صدور هرگونه گواهی یا تأییدیه و همچنین اعاده‌ی مدارک پذیرش منوط به تسویه حساب دانشجوی با دانشگاه است.

ماده ۲۰: تغییر رشته، انتقال و میهمانی در دوره‌ی کارشناسی ارشد ممنوع است.

- تبصره الحاقی ۱: درخواست میهمانی دانشجو در شرایط خاص به همراه مستندات مربوطه در شورای بررسی موارد خاص دانشگاه قابل بررسی و تصمیم‌گیری است. در این شرایط حداکثر دو نیمسال امکان میهمانی وجود دارد.
 - تبصره الحاقی ۲: اخذ و ارائه‌ی واحدهای سمینار و پایان‌نامه در شرایط میهمان (در دانشگاه دیگر) به هیچ وجه امکان پذیر نیست.
 - تبصره الحاقی ۳: پذیرش و معرفی دانشجوی میهمان در چارچوب تقویم آموزشی دانشگاه در هر نیمسال تحصیلی و حداکثر تا بیش از حذف و اضافه امکان پذیر است و درخواست‌های پس از آن تاریخ قابل بررسی نخواهند بود.
 - تبصره الحاقی ۴: اعلام نمره دانشجویان میهمان به دانشگاه مبدأ منوط به انجام مراحل تسویه حساب در این دانشگاه خواهد بود.
- تبصره ۱: معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجو در موسسه‌ی قبلی طبق شیوه‌نامه‌ی مصوب دانشگاه امکان پذیر است.

- **تبصره الحاقی ۵:** حداقل نمره لازم در هر درس اعم از واحد جبرانی یا واحد اصلی رشته-گرایش مربوطه برای بررسی معادل سازی و اعلام نظر گروه آموزشی، ۱۴ است. معادل سازی شامل واحدهای درسی که دارای بخش های عملی، میدانی و یا آزمایشگاهی است، نمی شود.
 - **تبصره الحاقی ۶:** معادل سازی دروس فقط از دانشگاه های دولتی (به جز پیام نور و پردیس های دانشگاهی) امکان پذیر است.
 - **تبصره الحاقی ۷:** در صورت مغایرت عناوین دروس گذرانده شده در موسسه ی قبلی، گروه آموزشی ملزم به بررسی معادل سازی محتوای علمی دروس و تصمیم گیری در مورد پذیرش یا عدم پذیرش دروس خواهد بود.
 - **تبصره الحاقی ۸:** معادل سازی دو درس یکسان (از نظر عنوان و محتوی) به شرطی امکان پذیر است که میزان واحد درس گذرانده شده مساوی یا بیش از میزان واحد درسی باشد که قرار است تطبیق داده شود.
 - **تبصره الحاقی ۹:** درخواست دانشجوی برای معادل سازی درس یا دروس باید قبل از شروع اولین نیمسال تحصیلی با تکمیل فرم مربوطه، پس از تأیید گروه آموزشی و معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی ارسال شود. مسئولیت عواقب ناشی از معادل سازی (مشکلاتی نظیر عدم ارائه درس و ...) بر عهده دانشجو خواهد بود.
 - **تبصره الحاقی ۱۰:** بررسی معادل سازی دروس گذرانده شده در دانشگاه های معتبر خارج از کشور (از نظر وزارت) منوط به تأیید سازمان امور دانشجویان وزارت است.
 - **تبصره الحاقی ۱۱:** نمرات دروس پذیرفته شده فقط در معدل کل دانشجو محاسبه می شود.
- تبصره ۲:** به ازای هر ۸ تا ۱۴ واحد از دروس معادل سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کاسته می شود.

بخش سوم: قوانین و مقررات پژوهشی

ماده ۲۱: دانشجو موظف است پیش از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان نامه خود را با

نظر استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی انتخاب کند.

- **تبصره الحاقی ۱:** دانشجو موظف است استاد راهنمای خود را در نیمسال دوم تحصیلی انتخاب نماید. پس از تأیید گروه آموزشی مربوطه، معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده باید تا پایان نیمسال دوم تحصیلی، لیست دانشجویان و اساتید راهنما را به اداره ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه نمایند.
- **تبصره الحاقی ۲:** تدوین پیشنهادی پایان نامه باید براساس شیوه نامه نگارش پیشنهادی پایان نامه دانشگاه باشد. کارشناس تحصیلات تکمیلی هر دانشکده مسئول بررسی و تأیید شیوه نگارش است.

- **تبصره الحاقی ۳:** دانشجو موظف است پیشنهادی پایان‌نامه را حداکثر تا پایان نیمسال سوم تحصیلی ارائه و به تصویب گروه آموزشی و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده برساند. پیگیری کلیه مراحل تصویب پیشنهادی پایان‌نامه بر عهده دانشجو بوده و مسئولیت عواقب ناشی از عدم ارائه‌ی پیشنهاد در نیمسال سوم متوجه دانشجو است.
- **تبصره الحاقی ۴:** اصالت محتوای پیشنهادی پایان‌نامه‌ها باید قبل از تصویب در شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده با به‌کارگیری سامانه‌ی همانندجو سایت ایراندک <https://tik.irandoc.ac.ir> بررسی شده و گزارش آن به پیشنهاد، ضمیمه شود. حداکثر همپوشانی مجاز در کل متن پیشنهادی پایان‌نامه‌ها بدون مراجع، طبق مصوبه‌ی شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه**، ۳۰ درصد است.
- **تبصره الحاقی ۵:** پیش از ارائه‌ی پیشنهادی پایان‌نامه در گروه آموزشی، پیشینه‌ی پژوهش باید از طریق سامانه‌ی پیشینه‌ی پژوهش سایت ایراندک به نشانی <https://pishineh.irandoc.ac.ir> بررسی شده و گزارش آن به پیشنهاد، ضمیمه شود.
- **تبصره الحاقی ۶:** گروه باید حداکثر تا دو هفته پس از دریافت پیشنهادی دانشجو، تشکیل جلسه دهد و نتیجه ارزیابی پیشنهاد را به دانشجو اطلاع دهد.
- **تبصره الحاقی ۷:** شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده موظف است حداکثر ظرف مدت سه هفته پس از دریافت پیشنهادی پایان‌نامه تصویب شده در گروه آموزشی، به بررسی آن برای تصویب اقدام نماید.
- **تبصره الحاقی ۸:** پیشنهادی پایان‌نامه به همراه گزارش‌های سامانه‌های همانندجو و پیشینه‌ی پژوهش پس از تصویب در شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده برای تصویب نهایی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌شود. موضوع پیشنهادی پایان‌نامه پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قطعیت می‌یابد و هرگونه تغییر و یا اصلاح نیاز به گذراندن مجدد مراحل تصویب پیشنهادی پایان‌نامه است.
- **تبصره الحاقی ۹:** دانشجو موظف است پیشنهادی پایان‌نامه خود را پس از تصویب در شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده در سامانه‌ی ثبت پیشنهادی پایان‌نامه ایراندک <https://sabt.irandoc.ac.ir> ثبت نموده و رسیدهای مربوط را به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه نماید.
- **تبصره ۱:** شرایط و نحوه انتخاب استاد راهنمای خارج از موسسه یا در رشته‌هایی که عضو هیئت‌علمی با مرتبه علمی استادیار وجود نداشته باشد طبق شیوه‌نامه دانشگاه انجام می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۱۲:** استاد راهنمای پایان‌نامه باید دارای مدرک دکترای تخصصی و مرتبه‌ی حداقل استادیاری باشد و حداقل یک نیمسال از شروع به کار وی گذشته باشد. استادیاران ارتقاء‌یافته از مرتبه‌ی مربی و یا تازه استخدام شده، در نیمسال اول استادیاری می‌توانند به‌عنوان راهنمای دوم و یا مشاور در فرایند انجام

پایان‌نامه و همچنین به‌عنوان داور و یا نماینده‌ی (ناظر) تحصیلات تکمیلی در فرایند بررسی پایان‌نامه مشارکت داشته باشند.

• **تبصره الحاقی ۱۳:** تعیین ظرفیت (شرایط اساتید) برای راهنمایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد براساس دستورالعمل مصوب شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** انجام می‌شود. مبنای اعمال سهمیه، شرایط استاد راهنما در مهرماه سال پذیرش دانشجو است.

• **تبصره الحاقی ۱۴:** استاد راهنمای اول پایان‌نامه باید از اعضای هیئت‌علمی تمام‌وقت مستخدم **دانشگاه** باشد. در صورت لزوم و به پیشنهاد استاد راهنمای اول، مسئولیت راهنمایی پایان‌نامه را دو استاد راهنما به‌صورت مشترک بر عهده می‌گیرند و سهم مشارکت استادان راهنما ۵۰ درصد است. تصمیم‌گیری نهایی در مورد کلیه موارد مربوط به پایان‌نامه دانشجو بر عهده‌ی استاد راهنمای اول است.

• **تبصره الحاقی ۱۵:** در صورتی که رابطه‌ی همکاری استاد راهنمای پایان‌نامه با **دانشگاه** به دلایلی مانند اعزام به فرصت مطالعاتی، مرخصی بدون حقوق، انتقال و یا بازنشستگی قطع شود، چنانچه استاد راهنمای دوم، عضو هیئت‌علمی **دانشگاه** باشد، مسئولیت دو استاد راهنما با یکدیگر جابه‌جا می‌شود. در صورتی که استاد راهنمای دوم عضو هیئت‌علمی **دانشگاه** نباشد و یا اینکه پایان‌نامه صرفاً توسط یک استاد راهنمایی می‌شود، موضوع به پیشنهاد گروه آموزشی مربوطه برای بررسی به شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده و سپس برای تصمیم‌گیری به شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** ارجاع داده می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۱۶:** انتخاب استاد راهنمای دوم خارج از **دانشگاه** (حداقل با مرتبه علمی استادیاری یا داشتن مدرک دکتری تخصصی)، صرفاً در مواردی که دانشگاه فاقد امکانات آزمایشگاهی، نمونه‌برداری یا تأمین برخی نیازها و تخصص‌های مرتبط با موضوع باشد با تأیید شورای گروه آموزشی، شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** امکان‌پذیر است.

• **تبصره الحاقی ۱۷:** چنانچه پس از تعیین استاد/ان راهنما، به هر دلیل نیاز به تغییر استاد راهنمای اول و یا دوم باشد، موضوع باید با درخواست استاد راهنمای اول همراه با ارائه‌ی دلایل توجیهی در شورای گروه آموزشی و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده بررسی شده و پس از آن برای تصویب نهایی به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارجاع داده شود.

تبصره ۲: انتخاب استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، از اعضای هیئت‌علمی همان گروه، دانشگاه و یا خارج از دانشگاه امکان‌پذیر است.

• **تبصره الحاقی ۱۸:** استاد مشاور پایان‌نامه باید دارای مدرک دکترا باشد. در شرایط خاص می‌توان از استاد مشاور با مدرک کارشناسی ارشد در اجرای پایان‌نامه استفاده کرد مشروط بر این‌که فرد مذکور دارای مرتبه‌ی

علمی مربی (عضو هیئت‌علمی مراکز دانشگاهی و یا پژوهشی) و یا دارای حداقل ۵ سال سابقه‌ی کاری در مراکز اجرایی مرتبط با موضوع پایان‌نامه باشد.

• **تبصره الحاقی ۱۹:** چنانچه پس از تعیین تصویب پیشنهادی پایان‌نامه به تغییر استاد/ان مشاور نیاز باشد، استاد راهنما باید پیشنهاد خود را با ذکر دلایل توجیهی برای تصویب در گروه آموزشی و سپس شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ارائه دهد. برای تصویب نهایی موضوع باید به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** ارجاع داده شود.

• **تبصره الحاقی ۲۰:** در صورتی که اعضای کمیته‌ی راهبری (استاد راهنمای دوم و یا استاد مشاور/اساتید مشاور) از مراکز و مؤسسات غیردانشگاهی داخل و یا مراکز دانشگاهی و پژوهشی خارج از کشور انتخاب شوند، ارائه‌ی دلایل توجیهی به همراه رزومه‌ی فرد برای بررسی صلاحیت علمی توسط گروه آموزشی و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده الزامی است.

• **تبصره الحاقی ۲۱:** هیچ‌یک از بستگان درجه‌یک (پدر، مادر، برادر، خواهر، همسر و فرزند) دانشجو نمی‌تواند عضو کمیته‌ی راهبری پایان‌نامه باشد و یا به‌عنوان نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی و داور در جلسه‌ی دفاع پایان‌نامه وی حضور داشته باشد.

• **تبصره الحاقی ۲۲:** در صورتی که به هر دلیل ادامه‌ی روند پایان‌نامه میسر نبوده و این امر منجر به اختلال در مورد سنوات تحصیلی و مشمولین دانشجو گردد، به درخواست دانشجو یا هرکدام از اعضای کمیته‌ی راهبری پایان‌نامه، موضوع برای بررسی به شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده و سپس برای تصمیم‌گیری به شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** ارجاع داده می‌شود.

ماده ۲۲: دانشجو پس از تدوین پایان‌نامه و تأیید استاد راهنما، موظف است با رعایت ضوابط دانشگاه در حضور هیئت‌داوران از پایان‌نامه خود دفاع کند.

• **تبصره الحاقی ۱:** تدوین پایان‌نامه باید براساس شیوه‌نامه‌ی نگارش پایان‌نامه مصوب **دانشگاه** باشد. کارشناس تحصیلات تکمیلی هر دانشکده مسئول بررسی و تأیید قالب نگارش پایان‌نامه است.

• **تبصره الحاقی ۲:** حداقل مدت‌زمان بین تصویب نهایی (تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه**) پیشنهادی پایان‌نامه تا دفاع از آن، شش ماه است، مشروط بر آنکه حداقل سه نیمسال از آغاز دوره گذشته باشد. حداقل زمان ممکن برای دفاع پس از هرگونه تغییر در کمیته‌ی راهبری سه ماه است. در شرایط خاص، برای مواردی که زمان کمتری طی شده باشد (نظیر اصلاح پیشنهادی و یا تغییر در کمیته‌ی راهبری به‌دلیل موارد

ذکر شده در تبصره الحاقی ۱۴ ماده ۲۱)، با تأیید استاد راهنما، موضوع در شورای گروه آموزشی و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده بررسی و تصمیم‌گیری می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۳:** برگزاری جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه به درخواست دانشجو و پس از تأیید کتبی تمام اعضای کمیته‌ی راهبری پایان‌نامه و گروه آموزشی مبنی بر احراز شرایط دفاع امکان‌پذیر است.

• **تبصره الحاقی ۴:** حداکثر تا یک هفته پس از ارائه‌ی درخواست دفاع، شورای گروه باید روز، ساعت و محل برگزاری جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه را تعیین کرده و حداقل دو هفته پیش از تاریخ جلسه‌ی دفاع، مدارک موردنیاز (شامل فرم تکمیل‌شده آمادگی دفاع، ۳ نسخه از پایان‌نامه و مستندات دست‌آوردهای علمی) را برای معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده برای شروع فرایند اخذ مجوز دفاع ارسال کند.

• **تبصره الحاقی ۵:** درخواست و مستندات دفاع از پایان‌نامه توسط معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی شده و در صورت تأیید، حداقل یک هفته پیش از تاریخ دفاع تعیین‌شده، باید یک نسخه از پایان‌نامه به همراه مستندات دست‌آوردهای علمی به هر یک از داوران تحویل داده شود.

• **تبصره الحاقی ۶:** برگزاری جلسه‌ی دفاعیه منوط به صدور مجوز از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. لذا باید پس از تحویل پایان‌نامه و مستندات به داوران، درخواست صدور مجوز، حداقل یک هفته قبل از دفاع به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

• **تبصره الحاقی ۷:** اعضای هیئت‌داوران جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه عبارت‌اند از استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور و استادان داور. همچنین یک عضو هیئت‌علمی **دانشگاه** و با تشخیص معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده به‌عنوان نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه و بدون حق رأی، مدیریت جلسه‌ی دفاع از پایان‌نامه را بر عهده خواهد داشت. جلسه با حضور استاد راهنما (در صورت داشتن دو استاد راهنما، استاد راهنمای اول)، دو داور و نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی رسمیت داشته و برگزار می‌شود. ارزشیابی پایان‌نامه صرفاً توسط افراد حاضر در جلسه انجام می‌گیرد و افراد غایب نمی‌توانند نمره‌ای را چه به‌صورت وکالت و چه به‌صورت مکتوب اعلام نمایند.

• **تبصره الحاقی ۸:** در شرایط اضطراری و خارج از اراده، به درخواست استاد راهنما و با تأیید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده، معرفی یک فرد از اعضای کمیته‌ی راهبری به‌عنوان وکیل استاد راهنما امکان‌پذیر است. در این صورت نمره فرد وکیل به‌عنوان نمره استاد راهنما در نظر گرفته می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۹:** در صورت بروز شرایط بحرانی نظیر وقوع سیل یا شیوع بیماری خاص، تصمیم‌گیری در رابطه با نحوه‌ی برگزاری جلسات دفاعیه بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی **دانشگاه** است.

- **تبصره الحاقی ۱۰:** استادان داور به پیشنهاد استاد راهنما از اعضای هیئت علمی داخل دانشگاه و با مرتبه‌ی علمی حداقل استادیاری باید انتخاب شوند و پس از تأیید گروه آموزشی توسط معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده به اداره‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه معرفی شوند. در صورتی که تخصص هیچ‌یک از اعضای هیئت علمی داخل دانشگاه در راستای رشته‌ی مورد تحصیل دانشجو یا موضوع پایان‌نامه نباشد، می‌توان حداقل یک داور خارج از دانشگاه با حداقل مرتبه‌ی استادیاری را برای داوری پایان‌نامه تعیین کرد.
- **تبصره الحاقی ۱۱:** نمره پایان‌نامه در جلسه‌ی دفاعیه توسط هر یک از اعضای هیئت‌داوران به صورت کمی و محرمانه تعیین و پس از جمع‌بندی توسط نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی در فرم صورت‌جلسه ثبت می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۱۲:** در شرایط خاص که منجر به لغو و یا از رسمیت افتادن جلسه‌ی دفاعیه می‌گردد، تصمیم‌گیری در خصوص شرایط و نحوه‌ی برگزاری مجدد جلسه‌ی دفاعیه و ترکیب اعضا جلسه اعم از اساتید راهنما، مشاوران و داوران پایان‌نامه به عهده‌ی شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده است.

ماده ۲۳: نمره پایان‌نامه در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی به شرح

جدول ذیل انجام می‌شود:

نتیجه ارزشیابی	مردود	متوسط	خوب	خیلی خوب	عالی
نمره	کمتر از ۱۴	۱۴-۱۵/۹۹	۱۶-۱۷/۹۹	۱۸-۱۸/۹۹	۱۹-۲۰

- **تبصره الحاقی ۱:** ارزشیابی پایان‌نامه با رعایت شاخص‌ها و نکات فرم ارزشیابی و نمره‌دهی دانشگاه، به شرح جدول زیر انجام می‌شود:

سقف نمره	شاخص ارزشیابی
۱۰	الف. کیفیت علمی پایان‌نامه شامل اهمیت نظری، توسعه‌ای و کاربردی موضوع، بدیع بودن مطالب و نوآوری، میزان انطباق محتوای پایان‌نامه با موضوع، چگونگی تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری علمی و استفاده از منابع و مأخذ معتبر
۴	ب. کیفیت نوشتاری پایان‌نامه شامل شیوه‌ی نگارش و انسجام مطالب، پیراسته بودن متن از غلط‌های املائی و تایپی، رعایت اصول مربوط نگارش علمی در تمام پایان‌نامه و رعایت شیوه‌نامه‌ی تحصیلات تکمیلی در اصول نگارش و صفحه‌آرایی
۶	ج. کیفیت دفاع از پایان‌نامه شامل چگونگی معرفی پایان‌نامه و دستاوردهای علمی آن، نحوه پاسخگویی به سؤالات، رعایت زمان‌بندی ارائه پایان‌نامه و میزان تسلط دانشجو بر مطالب پایان‌نامه

- **بصره الحاقی ۲:** ضریب نمره استاد راهنما ۲ (اگر دو راهنما باشد ضریب هر کدام ۱ خواهد بود) و استاد مشاور ۱ (اگر دو مشاور باشد ضریب هر کدام ۰/۵ است) و ضریب نمره هر یک از داوران ۱/۵ (در مجموع ۳) است.
- **تبصره الحاقی ۳:** اصلاح عنوان پایان‌نامه بدون تغییر در ماهیت پایان‌نامه (براساس پیشنهادی تصویب‌شده)، در جلسه‌ی دفاعیه امکان‌پذیر است. در این خصوص لازم است عنوان جدید در فرم جلسه‌ی دفاعیه توسط نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی گزارش‌شده و تمام فرم‌های جلسه‌ی دفاعیه با عنوان جدید مجدداً تنظیم شوند. همچنین باید مستندات مربوط به پیشینه‌ی پژوهش که هنگام تصویب پیشنهادی پایان‌نامه ارائه شده‌اند، مجدداً از سامانه‌ی مرتبط دریافت و ضمیمه فرم صورت‌جلسه‌ی دفاعیه شود.
- **تبصره الحاقی ۴:** دانشجو باید حداکثر تا ۳ ماه پس از جلسه‌ی دفاعیه، اصلاحات موردنیاز را طبق نظر داوران و تحت نظارت استاد راهنما انجام دهد. لازم به ذکر است دانشجو تنها مکلف به انجام اصلاحاتی است که در جلسه‌ی دفاعیه مطرح شده باشد.
- **تبصره الحاقی ۵:** چنانچه پایان‌نامه دانشجو مردود ارزیابی شود، با تأیید هیئت‌داوران فقط یک‌بار دیگر در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا از پایان‌نامه خود دفاع کند.
- **تبصره الحاقی ۶:** دانشجویی که در فرصت تعیین‌شده نتواند از پایان‌نامه خود با درجه‌ی قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به او اعطا می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۷:** دانشجو پس از گذراندن موفق مراحل آموزشی و پژوهشی و قبولی پایان‌نامه، دانش‌آموخته‌ی دوره‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته شناخته می‌شود.
- **تبصره الحاقی ۸:** دانشجو موظف است پایان‌نامه خود را پس از انجام و تأیید اصلاحات در سامانه‌ی ثبت پایان‌نامه ایران‌داک ثبت نموده و رسیدهای مربوط را به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه نماید.
- **تبصره الحاقی ۹:** کلیه‌ی حقوق مادی، معنوی و محصولات مستخرج از پایان‌نامه (مقاله‌ها، کتاب‌ها، پروانه‌های اختراع، برنامه‌های رایانه‌ای، نرم‌افزارها، تجهیزات ساخته‌شده و مانند آن‌ها) از آن **دانشگاه** است و هرگونه استفاده از همه یا بخشی از آن شامل نقل‌قول، تکثیر، انتشار، کاربرد نتایج، تکمیل و مانند آن‌ها به‌صورت چاپی، الکترونیکی یا وسایل دیگر، تنها با اجازه‌ی نوشتاری **دانشگاه** امکان‌پذیر است. شایان‌ذکر است که نقل‌قول محدود در انتشارات علمی مانند کتاب و مقاله یا پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دیگر با نوشتن اطلاعات کامل کتابشناختی، نیازی به مجوز **دانشگاه** ندارد. همچنین در کلیه‌ی محصولات ذکرشده افرادی که وابستگی سازمانی آن‌ها **دانشگاه** است، در صورت وجود دو نشانی (وابستگی)، باید نشانی اول آن‌ها (وابستگی اول) **دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر** ذکر شود.

ماده ۲۴: ملاک دانش‌آموختگی، داشتن میانگین کل حداقل ۱۴ براساس واحدهای گذرانده آموزشی و دفاع از پایان‌نامه است.

تبصره: چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی دوره، کمتر از ۱۴ باشد، دانشجو اجازه دفاع از پایان‌نامه را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی به وی فرصت داده می‌شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۱۰ واحد از درس‌هایی که با نمره کمتر از ۱۴ گذرانده است، میانگین کل واحدهای گذرانده را به حداقل ۱۴ برساند، در این صورت اجازه‌ی دفاع از پایان‌نامه به وی داده می‌شود.

• **تبصره الحاقی ۱:** باتوجه‌به این‌که عمده واحدهای آموزشی تا نیمسال سوم ارائه می‌شوند، گروه‌های آموزشی باید وضعیت دانشجویان در پایان نیمسال سوم را بررسی نموده و در صورت نیاز به اخذ واحد برای ترمیم (جبران) معدل در نیمسال چهارم، با هماهنگی شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه نسبت به این امر اقدام نمایند.

• **تبصره الحاقی ۲:** نمره یا نمره‌های دروس ترمیم معدل در ریزنمرات تحصیلی دانشجو، فقط ثبت و باقی می‌ماند و در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

• **تبصره الحاقی ۳:** در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود:

- میانگین کل نمرات مرحله‌ی آموزشی (با رعایت تبصره ماده حاضر) کمتر از ۱۴ باشد.
 - پایان‌نامه دانشجو (با رعایت تبصره الحاقی ۳ ماده ۲۳) مردود ارزیابی شود.
 - مدت تحصیل دانشجو بیش‌ازحد مجاز (حداکثر ۶ نیمسال) به طول انجامد.
 - ترک تحصیل و عدم حضور دانشجو به تأیید گروه آموزشی، دانشکده و دانشگاه رسیده باشد.
- در صورت محروم‌شدن دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی کارشناسی ارشد، طبق ضوابط دانشگاه، تسویه‌حساب دانشجو (اعم از روزانه، شبانه و پردیس) و بازگرداندن مدارک ثبت نامی و تحویل گواهی کارنامه‌ی تحصیلی منوط به پرداخت شهریه‌ی مربوطه است.

• **تبصره الحاقی ۴:** ملاک دانش‌آموختگی در شیوه آموزشی-پژوهشی، داشتن میانگین کل حداقل ۱۴ براساس واحدهای درسی گذرانده و دفاع از پایان‌نامه (با درجه حداقل متوسط) است.

ماده ۲۵: چنانچه دانشجویی تمام واحدهای آموزشی دوره را با میانگین کل حداقل ۱۴ گذرانده باشد، اما نتواند یا نخواهد از پایان‌نامه خود دفاع کند باید در مدت مجاز تحصیلی معادل تعداد واحد پایان‌نامه و طبق نظر گروه آموزشی، واحد یا واحدهای درسی مرتبط را با رشته تحصیلی

اخذ و با ميانگين كل حداقل ۱۴ بگذرانند تا در دوره ي مذکور به شيوه آموزشي دانش آموخته شود. نوع شيوه دانش آموختگي در دانشنامه قيد مي شود.

- **تبصره الحاقی ۱:** چنانچه دانشجو بخواهد از اين ماده استفاده کند، بايد ضمن عودت کليه هزينه هاي انجام شده از محل پژوهانه و تحويل کليه ي اقلام خريداري شده، تقاضاي خود براي تبديل شيوه دانش آموختگي را به صورت کتبي همراه با ذکر دلایل توجيهي به گروه آموزشي ارائه کند. تغيير شيوه آموزشي دانشجو منوط به موافقت استاد راهنما، گروه آموزشي، شوراي آموزشي و پژوهشي دانشکده و شوراي تحصيلات تکميلي دانشگاه است.
- **تبصره الحاقی ۲:** انتخاب درس جاگزين، معادل تعداد واحدهاي پايان نامه، با رعايت سقف مجاز تحصيل خواهد بود. در اين صورت نمره درس هاي يادشده در ميانگين كل محاسبه مي شود.

ماده ۲۶: چنانچه دانشجو در حين تدوين پايان نامه اقدام به تخلف علمي (سرقت علمي، جعل، تقلب، کپي برداري و ...) نمايد و اين موضوع از سوي کميته ي تخلفات دانشگاه اثبات شود، از ادامه ي تحصيل محروم و صرفاً گواهي مبني بر تعداد واحدهاي گذرانده دريافت مي کند.

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمي دانشجو پس از اتمام پايان نامه از سوي دانشگاه، منجر به ابطال مدرک تحصيلي صادره خواهد شد.

- **تبصره الحاقی ۱:** علاوه بر موارد ماده ۲۶ و تبصره آن، کليه موازين، مصاديق و جريمه هاي مربوطه در اين موضوع براساس «قانون پيشگيري و مقابله با تقلب در تهيه آثار علمي» مصوب ۹۶/۰۵/۳۱ مجلس شوراي اسلامي خواهد بود.

ماده ۲۷: تاريخ دانش آموختگي، روز دفاع قابل قبول از پايان نامه در شيوه آموزشي پژوهشي و يا زمان ثبت آخرين نمره درس در شيوه آموزشي است.

ماده ۲۸: دانشگاه مي تواند بخشي از اختيارات خود در اين شيوه نامه را به گروه آموزشي يا شوراي دانشکده تفويض کند.

ماده ۲۹: مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و هرگونه پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده‌ی دانشگاه است و همچنین نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده‌ی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

- **تبصره الحاقی ۱:** مدیران گروه‌های آموزشی و معاونین تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها مسئول نظارت بر حسن اجرای مقررات این شیوه‌نامه اجرایی در دانشکده هستند.
- **تبصره الحاقی ۲:** گروه‌های آموزشی نمی‌توانند مصوبه‌ها و یا شیوه‌نامه‌های داخلی مغایر با این شیوه‌نامه تصویب و یا اجرا کنند. هرگونه حذف و اضافه یا تغییر در مفاد این شیوه‌نامه‌ی اجرایی به پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و تأیید هیئت‌رئیس دانشگاه امکان‌پذیر است.
- **تبصره الحاقی ۳:** تصمیم‌گیری در رابطه با مواردی که در شیوه‌نامه عنوان نشده است، بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
- **تبصره الحاقی ۴:** دانشجو موظف به پیروی از ضوابط آموزشی و پژوهشی دانشگاه، اصول مندرج در این شیوه‌نامه و دیگر ضوابط و شیوه‌نامه‌های مصوب دانشگاه است.

ماده ۳۰: این آیین‌نامه در یک مقدمه، ۳۰ ماده، ۲۱ تبصره در جلسه شماره ۸۶۶ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۴ به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ و پس از آن لازم‌الاجرا است.

- کلیات این شیوه‌نامه در هفتمین جلسه‌ی هیئت‌رئیس دانشگاه مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۹ و نسخه نهایی آن در یک مقدمه، ۳۰ ماده، ۲۱ تبصره و ۱۱۲ تبصره الحاقی در شانزدهمین جلسه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ مهرماه ۱۴۰۱ لازم‌الاجراست.
- شیوه‌نامه در پنجمین جلسه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۹ مورد بازنگری قرار گرفت و با حذف یک تبصره الحاقی از ماده ۲۳، در یک مقدمه، ۳۰ ماده، ۲۱ تبصره و ۱۱۱ تبصره الحاقی به تصویب رسید. نسخه‌ی بازنگری شده از زمان ابلاغ لازم‌الاجراست.